ΚΥΡΙΑΚΗ 12 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2004

Ποιος θα ελέγχει τις πατέντες;

Στη συζήτηση για τα μεταλλαγμένα προέχει η απάντηση στο ποιος θα κατέχει τα μέσα παραγωγής

Του **Σπύρου Καχριμανη***

Μια παραδοσιακή επιχειρηματική/διαφημιστική στρατηγική είναι να διαμορφώνεται μια εικονική πραγματικότητα, στην οποία οι «πελάτες» καλούνται δήθεν να συζητήσουν ένα πρόβλημα, το οποίο ή δεν υπάρχει ή έχει οριστεί κατά τέτοιο τρόπο, ώστε μοναδική λύση είναι το προϊόν που παράγουν οι οργανωτές της φιέστας.

Χαρακτηριστικό αυτών των μεθοδεύσεων είναι η υιοθέτηση «επιστημονικού λαϊκισμού», προκειμένου να πετύχουν αρχικά την αποδοχή ή έστω την ανοχή της κοινής γνώμης, πριν κλιμακώσουν την πολιτική τους σε όλα τα επίπεδα.

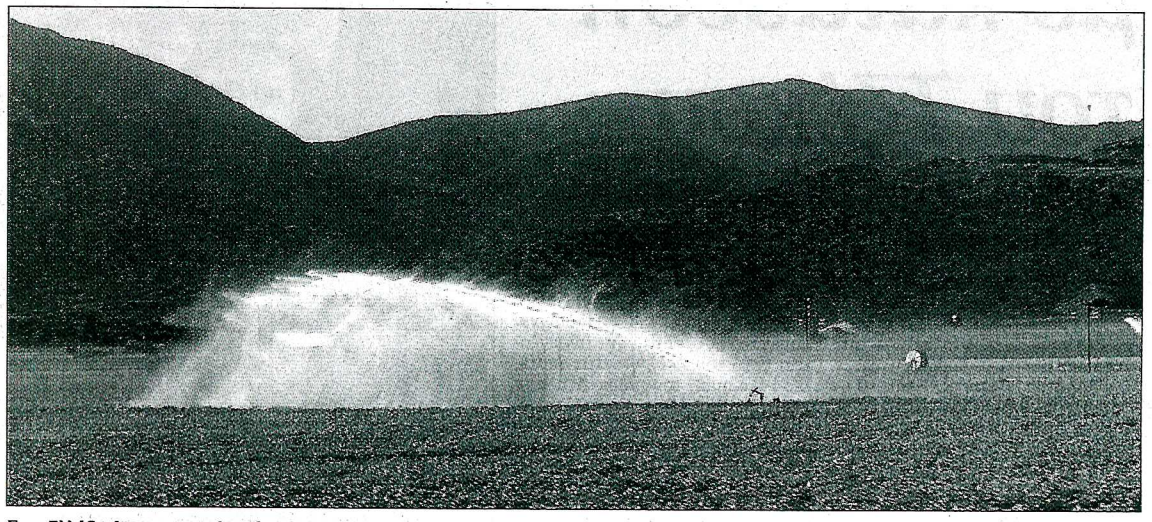
Δήθεν επιχειρήματα

Στην περίπτωση των «μεταλλαγμένων» οι δύο μεγάλες ομάδες της κοινής γνώμης, οι πολίτες - καταναλωτές και οι αγρότες, βομβαρδίζονται από δήθεν επιχειρήματα που:

- Αμβλύνουν τις αντιστάσεις των καταναλωτών - πολιτών σχετικά με τους πιθανούς κινδύνους για τον άνθρωπο και το περιβάλλον.
- Δημιουργούν στους πολίτες - καταναλωτές αισθήματα ενοχής για την παγκόσμια πείνα και προβάλλουν το σενάριο, με το οποίο η υιοθέτηση των «μεταλλαγμένων» θα εξαλείψει και τύψεις και πείνα.
- Δημιουργούν στους πολίτες - καταναλωτές προσδοκίες για super άντουιτς, που θα μειώνουν τη χοληστερίνη, θα αδυνατίζουν, θα αυξάνουν το όριο της ζωής κατά 300%, θα βελτιώνουν τη σεξουαλικότητα κατά 1.324% και θα κοστίζουν «τζάμπα» σε 60 άτοκες δόσεις, μόνο από την αλυσίδα fast food «Γ.Τ.Ο. και ξερό ψωμί».
- Για τους αγρότες όλα θα είναι ρόδινα.
- Θα μειωθεί το κόστος παραγωγής.
- Θα απλοποιηθούν οι καλλιεργητικές εργασίες. (Ψεκάστε - σκουπίστε - τελειώσατε, εφόσον οι σπόροι είναι turbo 3 σε 1 και περιέχουν τα μυκητοκτόνα τους, τα εντομοκτόνα τους, air condition και είναι αυτοκαθαριζόμενοι από ζιζάνια και «πάσαν νόσον...»).
- Θα υπάρχει ανθεκτικότητα στα ακραία περιβαλλοντικά φαινόμενα (υψηλές/χαμηλές θερμοκρασίες, υφαλμύρωση, λειψυδρία).

Το στήσιμο της ιστορίας είναι τόσο καλό, που όποιος κάνει το λάθος και μπει στην αρένα με τους κανόνες που έχουν θέσει οι διοργανωτές έχει ήδη χάσει. Η μεθόδευση που έχει ακολουθηθεί ώστε τα πάσης φύσεως προβλήματα να λύνονται από τα «μεταλλαγμένα» είναι ευφυής και στηρίζεται στην αποσπασματική προσέγγιση της αγρο-διατροφικής και περιβαλλοντικής πολιτικής.

Η διαδικασία είναι απλή: «Επειδή αν αφήσουμε να διαφανεί ολοκληρωμένο το πρόβλημα της αγροδιατροφικής/περιβαλλοντικής κρίσης δεν θα μας χωράει ο τόπος, κάνουμε το πρόβλημα «κομματάκια» και έχουμε για κάθε «κομματάκι προβλήματος» την πανάκεια, χωρίς ούτε να λύνουμε το πρόβλημα στο σύνολό του ούτε να χρειαστεί να απολογηθούμε γιατί το δημιουργήσαμε».

Στην Ελλάδα όπου ο συντελεστής Εδαφος είναι πολύ πλούσιος, είναι θεμιτό να μην μπαίνουμε στη συζήτηση για τα μεταλλαγμένα, στην αρένα που έχουν διαμορφώσει οι διοργανωτές.

Μεγάλα θύματα αυτής της μεθόδευσης είναι –μεταξύ άλλων– και διάφοροι policy makers; οι οποίοι, μη γνωρίζοντας συνολικά το πρόβλημα αλλά για να είναι update, μπαίνουν στη συζήτηση με τους όρους που έχουν θέσει οι διοργανωτές και ανεξάρτητα με τον αν παίρνουν θέση κατά ή υπέρ, εξυπηρετούν το σκοπό της όλης μεθόδευσης, η οποία δεν είναι άλλη από το να κάνουμε το αγρο-διατροφικό/περιβαλλοντικό πρόβλημα «κομματάκια».

Λόγω επαγγελματικού και επιστημονικού ενδιαφέροντος, παρακολουθώ συστηματικά την υπόθεση για τα μεταλλαγμένα από το ξεκίνημά της και έχω πεισθεί πως δεν πρέπει να μπαίνουμε στη συζήτηση για τα μεταλλαγμένα με τους όρους που θέτουν οι διοργανωτές.

Το φιάσκο του DDT

Εχω πεισθεί, δηλαδή, πως για τον άνθρωπο και το περιβάλλον έχουμε μια επανάληψη της ιστορίας του DDT, το οποίο όταν ανακαλύφθηκε (1939), οι διαφημίσεις έδειχναν ωραίες κοπέλες να λούζουν τα μαλλιά τους με αυτό. Λίγα χρόνια μετά, όλοι τραβούσαν τα μαλλιά τους με τις επιπτώσεις του DDT στον άνθρωπο και στο περιβάλλον. Το επόμενο επιχείρημα για τη λύση του προβλήματος της παγκόσμιας πείνας είναι επίσης προσχηματικό. Αν δεχτούμε ότι όλα έχουν καλώς και μπορούμε να έχουμε μέσω των Γενετικώς Τροποποιημένων Οργανισμών (Γ.Τ.Ο.) φτηνότερη τροφή, θα ήθελα, πριν συζητήσουμε οτιδήποτε, άλλες δύο απαντήσεις:

α) Από ποιο ταμείο θα πληρωθούν οι «φτηνότερες» τροφές;

β) Με ποιο τρόπο - μηχανισμό - πολιτική θα διανεμηθούν, ώστε να μη διαταραχθεί το υφιστάμενο παγκόσμιο εμπορικό ισοζύγιο;

Αναλύοντας τα δύο ερωτήματα πριν μπούμε στη συζήτηση για το αν τα «μεταλλαγμένα» είναι φτηνότερα και καλύτερα, αποδεικνύεται το αβάσιμο του όλου επιχειρήματος και αναδεικνύεται ότι η παγκόσμια πείνα δεν θα είναι θέμα ποσότητας, αλλά διανομής των πόρων.

Τα «αγροτικά» επιχειρήματα

Ας περάσουμε τώρα στα καθαρά «αγροτικά» επιχειρήματα υπέρ των μεταλλαγμένων, τα οποία, όπως προαναφέρθηκε, είναι βασικά τρία:

α) Μείωση κόστους παραγωγής.

β) Απλοποίηση καλλιεργητικών εργασιών.

γ) Ανθεκτικότητα στα ακραία περιβαλλοντικά φαινόμενα.

Είναι γνωστό ότι η γεωργία, όπως κάθε παραγωγική δραστηριότητα, στηρίζεται στη συμμετοχή «των μέσων - συντελεστών της παραγωγής», δηλαδή:

1) Εδαφος, με την έννοια του συνόλου των φυσικών πόρων. Δηλαδή χώμα, πανίδα - χλωρίδα, γενετικό υλικό, κλιματικές συνθήκες, νερό, πλιοφάνεια, θερμοκρασίες κ.λπ.

2) Εργασία, όπου συμπεριλαμβάνεται αφ' ενός η χειρωνακτική αλλά κυρίως η επαγγελματική εργασία, με την έννοια των επιλογών που κάνει ο αγρότης για να γίνει ανταγωνιστικότερος, δηλαδή πότε θα σπείρει, πότε θα ποτίσει, πότε θα κλαδέψει κ.λπ.

3) Κεφάλαιο. Οσο περισσότερο συμβάλλει στο παραγόμενο προϊόν ο συντελεστής Εδαφος, υπό την έννοια που περιγράφεται παραπάνω, και στη συνέχεια η Εργασία, τόσο ανταγωνιστικότερη είναι μια γεωργική παραγωγή. Οσο περισσότερο το παραγόμενο προϊόν εξαρτάται από τον συντελεστή Κεφάλαιο, τόσο η έννοια της γεωργίας ως θεμελιώδους κοινωνικο-οικονομικής δραστηριότητας φθίνει.

Με απλά λόγια, το ζητούμενο είναι ποιος κατέχει τα μέσα της παραγωγής και περί αυτού είναι η συζήτηση.

Θα έχουμε μια γεωργία, όπου ο γεωργός θα είναι συμμέτοχος στο μοναδικό παιχνίδι της δημιουργίας της ζωής, συνδυάζοντας τα ελεύθερα αγαθά, όπως είναι το γενετικό υλικό και οι φυσικοί πόροι εν γένει, ή θα οδηγηθούμε στο μακάβριο σενάριο, όπου οι «αγρότες», θα δουλεύουν φασόν για λογαριασμό των εταιρειών παραγωγής Γ.Τ.Ο.;

Ελεγχος της παραγωγής

Χωρίς λοιπόν να αγνοούμε τους γνωστούς και βέβαιους κινδύνους που προκύπτουν από τα «μεταλλαγμένα», είναι θεμιτό, ειδικά για τη χώρα μας όπου ο συντελεστής Εδαφος είναι πολύ πλούσιος, να μην μπαίνουμε στη συζήτηση για τα μεταλλαγμένα, στην αρένα που έχουν διαμορφώσει οι διοργανωτές.

Οφείλουμε πριν απ' όλα να ρωτάμε: «Αν δεχθούμε πως όλα είναι Ο.Κ. με τα μεταλλαγμένα και θα έχουμε μείωση κόστους παραγωγής, ανθεκτικότητα κ.λπ., μπορείτε να μας πείτε αν οι πατέντες για τους Γ.Τ.Ο. θα είναι ελεύθερες;». Και επειδή η απάντηση θα είναι «όχι», να συνεχίζουμε: «Μήπως έτσι εκχωρούμε τα επαγγελματικά μας δικαιώματα στις εταιρείες Γ.Τ.Ο., οι οποίες, ως ολιγοπώλιο, θα ελέγχουν μονομερώς το παιχνίδι των τιμών του γενετικού υλικού, με δεδομένο πως η τροφή είναι πρώτη και κύρια ανάγκη και ως εκ τούτου, ο άνθρωπος θα στερηθεί τα πάντα προκειμένου να φάει;».

Αυτομάτως το θέμα παίρνει άλλες (κοινωνικο-πολιτικές) διαστάσεις και εκεί πρέπει να το εντοπίσουμε για να ακυρώσουμε τη δήθεν φιλανθρωπία που εκφράζεται από τους υποστηρικτές των μεταλλαγμένων.

«Κύριοι, ποιος θα ελέγχει τις πατέντες; Ποιος θα έχει δικαιώματα παραγωγής;».

Αν συμφωνήσουμε σε αυτά και η συμφωνία είναι κοινωνικώς ωφέλιμη (γεγονός αδύνατο), στη συνέχεια θα... απορρίψουμε τα «μεταλλαγμένα» και για λόγους περιβάλλοντος και δημόσιας υγείας.

**Ο κ. Σπύρος Καχριμάνης είναι πρόεδρος της Πανελλήνιας Ενωσης Ομάδων Παραγωγών Οπωροκηπευτικών (ΠΕΝΟΠ).*

Greenpeace: Να μην καταργηθεί το δικαίωμα επιλογής

Με κατάργηση του δημοκρατικού δικαιώματος της επιλογής για αγρότες και καταναλωτές ισοδυναμεί οποιαδήποτε αποδοχή ορίων επιμόλυνσης συμβατικών σπόρων με μεταλλαγμένους, τονίζει η Greenpeace, με αφορμή την εμφανή αδυναμία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να αποφασίσει για το θέμα. Την περασμένη Τετάρτη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποχώρησε τελευταία στιγμή και απέφυγε να ψηφίσει το σχέδιο πρότασης Οδηγίας για τη νέα νομοθεσία για τους σπόρους που θα επέτρεπε την επιμόλυνση των συμβατικών σπόρων καλαμποκιού και ελαιοκράμβης με μεταλλαγμένους σε ποσοστό 0,3%. Σε περίπτωση που ισχύσει η προτεινόμενη Οδηγία, στα 10 στρέμματα θα ανιστοιχούν περίπου 300 μεταλλαγμένα φυτά καλαμποκιού και 2.000 μεταλλαγμένα φυτά ελαιοκράμβης, τα οποία θα καλλιεργούνται νόμιμα, χωρίς οι ίδιοι οι αγρότες να το γνωρίζουν.

Τόσο η Greenpeace όσο και άλλες περιβαλλοντικές και καταναλωτικές οργανώσεις, αλλά και εμπορικές και αγροτικές ενώσεις, έχουν επανειλημμένως ζητήσει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μην επιτρέψει την επιμόλυνση των σπόρων με μεταλλαγμένους οργανισμούς. Οπως επισημαίνουν, εκτός από αφαίρεση του δικαιώματος της επιλογής, αυτό θα οδηγήσει και στην αύξηση του κόστους παραγωγής τροφίμων απαλλαγμένων από μεταλλαγμένους οργανισμούς κατά μήκος της τροφικής αλυσίδας.

«Τη στιγμή που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αρνείται να θεσπίσει κοινοτικούς κανόνες για την προστασία των αγροτών που καλλιεργούν συμβατικά και βιολογικά προϊόντα από την επιμόλυνση με μεταλλαγμένους οργανισμούς, μόνο δύο κράτη στην Ευρώπη (Δανία και Γερμανία) έχουν ξεκινήσει τη διαδικασία εφαρμογής τέτοιων κανόνων», τονίζει η υπεύθυνη της εκστρατείας για τα μεταλλαγμένα Μυρτώ Πισπίνη, ζητώντας από τον Ελληνα υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης να προστατέψει τους αγρότες, τους καταναλωτές και το περιβάλλον από την εισβολή των μεταλλαγμένων.

Λ. Γ.